

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:
Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
ROSTKOWICZ ARTHUR.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Horváth Mihály-utca 7. sz.
Hirdetések árszabály szerint.

Az izgatók és a nép.

(R. A.) Figyelemmel kísérjük a délvidéki eseményeket. Tény, hogy a svábok közt fészkelődés észlelhető, mióta Korn Arthur és Kramer Alvin megkezdtek átkos működésüket Nagyikindán és Temesvárt. A két izgatóra azonban alaposan ráhúzták a törvényt, sőt a rendőrhatalóság is nekik esett és kitiltotta őket Temesvárról is, Nagyikindáról is. A szegedi esküdszék pedig még az izgató-csemetét, Krisch Alajost is elítélte négy hónapi államfogházra.

Ez a szigorú föllépés azonban nem jár haszonnal, mert a nép akkor szokott leginkább megkompolyodni, mikor vértanukat lát. Az egyszerű nép nem azt látja, hogy bűnösöket ítélnék el, hanem nagy eszmék bajnokait sejtí bennük, a kik szenvedni tudnak és akarnak azért, amit hirdetnek.

Az együgyű sváb parasztban ezek az ítéletek ébresztgetik az összes németek egyesülésének gondolatát, pedig ez sohasem jutott eszükbe, mióta a délvidéken letelepültek, sőt együtt éreztek mindig a magyarral és a legviharosabb időben is hiven kitarítottak mellette.

Az izgatók aknamunkájának számba vehető sikere mindeddig nem volt, sőt a magyarosodás iránti törekvés csak erősödött bennük. Bizonyított tény, hogy külföld táplálta őket, nem a mi svábjaink. Ha akadt is köztük, aki lépement, az még nem jelenti az egész sváb-ság eltántorodását.

Ezért kár volt a nagy hűhóval megindult hajsza. Dobbal nem lehet verebet fogni. A külföldi kezekre nem lehet így rakoppintani, mert a nem várt heves üldözés azokat óvatosabbakká tette.

Ha az ügyészség vár még kissé, szépen ki lehetett volna fürkészni azon anyagi forrásokat is, ahonnan ezek az izgatók meríteni szoktak. Akkor sokkal nagyobb hatása lett volna a szigorú föllépésnek. Így azonban a hatás csak lefelé észlelhető.

Az izgatók célt értek tehát. A köznép is észrevette őket és most kezd csak foglalkozni alaposan azon eszmékkel, melyeknek konkolyát Korn és Kramer elhintették. Az ő sorsuk most már óvatosságra inti őket és titokban fogják csak terjeszteni a mételeyt, amit eddig a nyilvánosság előtt terjesztettek. Ez pedig sokkal veszedelmesebb, mert nem lehet ellenőrizni.

Ma még úgy tetszik, hogy az izgatók ártalmatlanná tételével az egész pángermán mozgalom elaludt. Nagy tévedés ez. Mert a jövő megmutatja, hogy ez a mozgalom csak ezután fog teljes erővel megindulni. De ez természetes is. Tudjuk ezt magunkról. Ha nekünk, magyaroknak nem lettek volna vértan-

nuink, talán már nem is léteznénk a világon. Wesselényi, Kossuth és a többihős, ha nem szenvedett volna börtönt, aligha tudták volna megértetni magukat. A tizenhárom vértanunak is meg kellett halnia, hogy az eszme tovább éljen. Ha a zsarnoki önkény békejobbot nyújt Világos után a magyar nemzetnek és nem lép az erószak terére, halottaiból talán soha sem támadt volna föl a magyar.

Igy lesz a délvidéki svábok mozgalmával is. Elcsöndesül néhány évig, de aztán újból ki fog törni kétszeres erővel. Nem is kell kívülről izgatni őket. Akad majd izgató minden faluban a nép közt is elég.

Másként kellett volna kezelni a pángermán ügyet. Várni kellett volna, míg lejárvák magukat a népbolondítók. Nem az ügyészségnek kellett volna rajtuk elverni a port, hanem a népnek magának. Meg kellett volna várni, amíg a nép csalatkozik bennük és maga bünteti őket. Nem kellett volna tartani attól, hogy az igazságszolgáltatás kezei közül kiszabadulnak, hiszen ezek önmaguk szolgáltatták volna magukat a törvény kezére, mert egyre vakmerőbbek lettek volna.

Ha pedig már a megtorlás terén vagyunk, akkor től is kell világoztatni a népet s bizony nem ártana, ha megírnák a sváb nép számára e néhány bujtogató multját és nevetségessé tennék őket. A guny öl. Apró füzetecskéket kellene szétszórni a sváb községekben, hogy a nép kiábránduljon. Mert pusztán az erőszakkal semmire se megyünk.

Le az olasz borral!

Nemzeti vagyunk egyik számottevő tényezőjének, a magyar bortermelésnek védelmére népgyűlést tartott a gyoroki kaszinó.

Az a sűrűn felhangzott panasz, hogy a magyar bor védtelenül áll az Olaszország felől beözönlő ellenséggel szemben s bortermelésünket ez az áradat megsemmisítéssel fenyegeti, mint ismeretes, arra készítette a birtokosokat, hogy a közös nagy cél érdekében egyesüljenek.

Ez a népgyűlés elhatározta, hogy felír a kormányhoz az olasz bor ellen s a következőket kéri:

1. Az olasz borvám-klauzula megszüntetése.
2. A raktáron levő olasz boroknak 16 frt 80 kr.-ral való utólagos megadóztatása.
3. A sörfogyasztási adónak kétszeresre való felemelése.
4. A borfogyasztási adónak felére való leállítás.
5. A hadsereg legénységének napi 2 deci bor osztásának ki.
6. A magyar boroknak olasz borokkal való keverésének szigorú tiltása.
7. A borból főzendő konyak főzési adója tetemesen leszállított.

8. A síkságban termelt borok a hegyközségek területére ne legyenek szállíthatók.

9. Tiltassék el a bornak idegen anyagokkal (cukor és szesz stb.) való keverése.

Mit szólnak mindezekhez a szegedi gazdasági körök és egyletek?

Zenei életünk.

(Donáth Lajos.)

Szeged karmesterei sorába Donáth Lajos színházi karmester sorakozik. Magyar ember, magyar zenész, ki a magyar zene érdekében nemcsak hangszerrel, hanem tollal is harcol. Az elmúlt évi zeneművészek nagygyűlésén „A mi bajaink” című felolvasásával feltűnést keltett. Tényleg a magyar zeneélet bajait csak a vidéki karmesterek és zenetanárok tudják; ők küzdenek a kontárság ellen, mely vidéken honol. Zeneéletünk Donáth karmesterrel sokat nyer. Wöber Ottokár csak az operákat fogja vezényelni.

Donáth a magyar zenészek érdekében nem egyszer emelt szót a multban, elvárjuk tőle, hogy Szegeden is a magyar zenészek érdekében fog működni, hogy mielőbb polgári zenészek foglalják el a színházi zenekart.

Bámulatos az egész országban a polgári zenészek érdekében indult mozgalom, melyről ugyilátszik sem a szegedi színügyi bizottság, sem a szegedi színház igazgatója tudomással nem bírt, mert másképen lehetett volna elintézni a zenekar kérdését. Donáth karmester zeneéletünknek egyik oszlopos tagja lesz.

(Kerner Jenő.)

Honvédzenekarunk a nagy pihenés után újra megkezdte működését. Városunk e kiváló zenekarának az idén több alkalma lesz a szegedi közönségnek jó élvezetet szerezni. Kerner Jenő a honvédzenekar jeles karmestere sok újdonsággal lép meg a szegedi közönséget. Rubinstein „Azra”-ját, Mayer „Helmond”-ját, a modern dal-irodalom egyik hatalmas alakjának műveiből a „Szeretlek” és „Margaretha” című műdalok a fiatal karmester hangszerelésével kerülnek előadásra. A magyar zeneirodalom legújabb termékei Bloch József „Magyar nyitánya” és „Magyar Rapsodiája” a műsor számai között vannak. A klasszikus zeneirodalom legújabb termékeivel szintén foglalkozik a zenekar. Kerner Jenő sem maradt el, sikerült angol indulót irt. Honvédzenekarunk működése művészi színvonalon állt mindig, hirnevüket az ideai zeneidény csak fokozni fogja, a mi első sorban Kerner Jenő derék karmesterünk érdeme.

(Tanári szoba a zeneiskolában)

Szegény Szögedi Endre, városi zeneiskolánk igazgatója sem hitte volna, hogy valamikor szerény hajlékából kiszorítsák. Pedig alkalmasint úgy lesz, mert az esetben, ha a zene tanácsülésen visszhangra talál, a pusztaszeri Árpád-egyesület elfoglalja a zeneigazgató lakásának egy részét. A zenebizottságnak is régi óhaja, hogy a tantestület tagjai részére külön tanári szobát kérjen a várostól, hogy tényleg idején, ne legyenek kénytelenek az utcán bevárni az előadások kezdetét.

Ideje volna egyáltalában, hogy a zenebizottság egyszer már komolyan szó tárgyává tenné az új zeneiskola építését, hogy városunk ezen jeles intézete megfelelő helyiséget kapjon. Sajnos ugyan, ma midőn az egész országban a képzőművészetek érdekében milliókat áldoznak, a zenére nem juttatnak fillért sem.

(Hangverseny-szövetkezet.)

Hangversenyéletünk, az előadó művészeket tekintetbe véve, szegény. Nem egy, de nagyon sok művész megbánta, hogy Szegedre jött hangversenyezni, mert a csekély bevétel alig fődözte a kiadásokat. Nem akarok neveket említeni, de a kik Szegeden megfordultak, nagy része rosz hírünket vitte, hogy nincsen hangverseny-közönségünk. Három gazdag uriember hangversenyéletünket az által ohajtja megélni, hogy 20 koronás betétek alapján, mely kötelező, ha nagyobb összeg gyűl össze, művészeket hoztatnak és alkalmunk lesz kiválóbb művészeket is élveznünk. Ez nagyon szép és igen életre való eszme, csak kérjük a gazdag, zenét kedvelő rendező bizottságot, hogy a magyar művész-gárdára is legyen gondjuk, mert ilyenek is vannak, hogy ne csupán az idegenek vigyék el a szegedi zenét kedvelők pénzét, hanem jusson a magyar művész-gárdának is belőle.

Nem egy világhírű magyar művész ember nevét írhatnám le, kit a főváros idegen érzelmű elemei háttérbe szorítanak, legyen ezen zenekedvelő társaság célja az is, hogy Dohnyányi Ernőt és hozzá méltó társait Szegeden üdvözölhessük, az esetben nemzeti küldetést is fog teljesíteni a szövetkezet.

(Dalosaink Kossuth napján.)

Városunk nagy nemzeti ünnepnapját a helybeli dalárdák közreműködésükkel emelték. Szegedi Endre karnagy a m. á. v. dalárdával és a szegedi polgári dalárdával a Kossuth-szobor előtt énekelt. A nagy közönség este a dalárdák énekét lelkes tüntető tapssal jutalmazta, a mit a két lelkes szegedi dalárda megérdemelt.

A szegedi dalárda a Tisza-szálló disztermében belépti díjjal rendezett előadást. Mint előre látható volt, kevés közönség jelent meg az előadáson. A dalárda ezen ünnepélyt más napon is tarthatta volna, nagyobb anyagi sikerrel. De mind a mellett a kis lelkes közönség is a jeles dalárdát, mely a jövő évben a temesvári országos dalünnepen száll újra sikra, megéljenezte.

Ujdonságok.

— **Bucusu Tápén.** A tápéi bucsu október 5-én, vasárnap lesz. A bucsun részt vesz az egész környék népe.

— **Készülődés a gyászünnepre.** Az aradi vértanúk emlékét minden évben megünnepelte a szegedi közönség. Az idén október 6-án a belvárosi szent Demeter-egyházban, azonkivül reggel 6 órakor, a kivégzés órájában a felsővárosi minorita-rendű atyák templomában lesz gyászmise, azután pedig a Gizella-téri honvédek emléké előtt hazafias ünnepély, amelynek rendezésére a szegedi lelkes ifjúságból alakult bizottság vállalkozott. A honvédek emlékére a pusztaszeri Árpád-egyesület diszes koszorút fog helyezni. Az ünnepi szónoklatot dr. Kószó István mondja.

— **Magyar ruhát viseljünk.** A református papok pendítették meg legelőször, hogy általánosan kötelezővé tegyék a magyar viseletet. A mozgalom sikerre vezetett. A katolikus papság is fölzsínőrozta a reverendáját, a mint azt a szegedi Kossuth-szobor teleplezésénél is láttuk. A zsinórtat határozottan előnyére van a reverendának. Ujabban pedig a bíróságnál pendítették meg azt az eszmét, hogy a birak, ügyészek és ügyvédek magyar ruhában tárgyaljanak. Az eszme igazán szép. A magyar bíró magyar ruhát viseljen, mikor a magyar király nevében ítéletet mond. A magyar ruha viselése csakis akkor lesz általánossá, ha a művelt értelmiség viseli azt. Az egyik felvidéki tanítótestület az idén márcziusban határozta el a magyar ruha viselését és ma már egész megye tanítói viselik az egyszerű, fekete magyart. Igazán szép volna, ha Szeged város és Csongrád megye tanítósa is felkarolná a magyar viseletet.

— **Kossuth-ünnep rendőri fedezet alatt.** A zágrábi magyarok is megemlékeztek Kossuthról szeptember 19-én. A vasuti műhelyben gyűltek össze mintegy ezren. Az ünnepi beszéd és szavallatok alatt azonban megneszelték ezt a horvát rendőrök és körülvették a

műhelyt. Be azonban nem hatolhattak, mert az ajtókat bezárták. Vagy 30 rendőr toporzékolt kívül, míg az ünnepély le nem zajlott. Akkor kinyiták az ajtókat és kettessel távoztak el a magyarok, nehogy a horvát rendőrök beléjük köthessenek. Így is megkísérlették a lökdösődést és szitkozódást, de a magyarok nem törődtek vele, mert nem akarták a szép ünnepnapot botránnyal megzavarni.

— **Közügyeink óro.** Ha Pillich Kálmán nem volna, a közigazgatás szekerét a lelkiismeretlen vezetés régen a kátyúba vitte volna. Az ő mindenre kiterjedő figyelme elbizakodottá tette az egész köztörvényhatósági bizottságot, amelynek minden tagja azzal mentegeti hanyagságát, nemtörődömségét, hogy Pillich Kálmán ugyanis mindenre vigyáz. Igazán csoda, hogy ez a nagy tettereji ember el nem kedvelenedett az évtizedeken át tartó közéleti harcban, amelynek eredménye végre is a meggyanúsítás lett. De őt még ez sem riasztotta vissza és ma is nap-nap után olvassuk a lapokban cikkeit és halljuk a közgyűléseken és bizottsági üléseken tartalma felszólalásait. Valóságos rabja ő a közügyeknek és amiért sohasem lehet eléggé halas iránta a város közönsége, az, hogy közterheink csökkentésére irányul minden figyelme. A közvagnonnak minden fillérét számon tartja és minden fölösleges kiadást töröl. Az ezen évi költségvetés tárgyalása alkalmával az ő takarékoskását nevésegesnek tartották, pedig a következő évi költségvetés tárgyalásánál remélhetőleg nem fog ellenzésre találni az ő takarékoskgra való törekvése.

— Népgyűlés az önálló vámterület-

tért. A legilletékesebb tényezők, a szegedi iparosok pendítették meg az eszmét, hogy Szeged város közönsége népgyűlést tartson az önálló vámterület felállítására érdekében. A rendező bizottság figyelmét felhívjuk a közelgő, hideg esős ősre, a mely nem alkalmas a szabad ég alatt való gyűlésezésre. Jó lesz tehát a rendezéssel sietni. Legkésőbb október 19-én tarthatják meg a népgyűlést. Akkor talán Kossuth Ferenc is lejöhét képviselőtársaival. A rendfenntartására legalább 200 tagu bizottságot válasszanak, nehogy a rendőrség okvetetlenkedhessen ismét, mint a Kossuth-ünnepen, ahol maga a főkapitány is csak közrendőri módon szorította, lökdöste a népeket. A népgyűlés előtt tüntető körmenet járhatna be a várost feliratos táblákkal, vegyes sorokban. A gyűlés színhelyétül a vizallásos Mars-tér nem alkalmas. A legjobb volna a Valéria-tér. A rendező bizottságnak már most meg kellene kezdeni a munkát, mert különben más városok kötik le Kossuth Ferencet és a képviselőket, a kik a parlament megnyitása után csak vasárnapi napon szabadok. A főrendezőségbe be kelene vonni minden egyesület elnökségét, a mi által a sok írásos fölhívás, nyomtatvány stb. fölöslegessé válna.

— Népgyűlések a tápéi kerületben.

A jövő hó folyamán a tápéi kerület községei népgyűléseket fognak tartani, hogy tiltakozzanak a megye azon hazafiatlan határozata ellen, melyet a tarisznyások hoztak Hevesmegyének a Thökölyt és Rakóczit meggyalázó törvények eltörlésére vonatkozó átiratára, — követelni fogják az önálló vámterület felállítását. A népgyűlésen dr. Kelemen Béla fog beszédeket tartani. A párt a népgyűlésekre a Kossuth-párt több tagját is meghívta, akik ígéretet is tettek, hogy eljönnek a kerületbe. A népgyűlés előkészítésére községeknél bizottságok fognak alakulni.

— **Szerbek a horvátok ellen.** Az újvidéki szerb népgyűlés határozatait már ösmeri az egész ország. Minden úgy történt, amint azt a „Közvélemény“ előre közölte. A szerbek más államjogi kapcsolatot akarnak, ami annyit jelent, hogy Magyarországhoz akarják csatolni Horvátországot is. Ez a népgyűlés tehát történelmi nevezetességű, mert ez a kezdete azon

harcnak, melyet a magyar nemzet régi határainak és birtokainak visszaszerzéséért a jövőben fog folytatni. A magyar imperializmus föltámadására az első lépést szerbjeink tették. Ez azonban nem mutatja azt, mintha valami nagy hazafiak volnának a szerbek, mert ők csak az élet- és vagyonsbiztonság kedvéért léptek a politikai küzdőterre a horvátok ellen. Igaz, hogy 1848. óta sokat javultak az állapotok. A magyar is jobban sziveli a szerbet és viszont, de azért őszinte kibékülés nem történt, amire pedig a nagy cél érdekében föltétlen szükség volna. A kibékülésnek akadályai a tulzók, a Pavlovics Lyubomirok, akik mindig a Szávántulra kacsintgatnak és nem érzik magukat nemzetiségnek. Mindaddig tehát a szerbek hiába ábrándoznak az államjogi kapcsolat megváltoztatásáról, amíg a magyar nemzet törekvéseire szivvel-lélekkel nem csatlakoznak.

— **Az állami gazdálkodás.** A kincstár eladta mégis a Dugonics-, Kossuth és Szent-György utcák által határolt telektömböt 24 000 koronaért. A hajós-nábob, Tóth Fercsi vette meg. A telek maga a rajta lévő házak anyaga nélkül is tervérek közt is meg fog érni tíz év múlva 40 000 koronát. A házak pedig 5% jövedelmet hajtottak a kincstárnak eddig is. Ha pedig majd telek kell a kincstárnak, pl., ha a dohányraktárát akarná kibővíteni, nem lesz telke és kénytelen lesz méreg drága pénzen vásárolni. Az ilyen gazdálkodás roszabb a Csáky-félenél is, mert Csákyknak csupán a szalmáját vitték el.

— Parlamenti vizsgálat Tápén.

Néhány nap múlva, október 2-án érkeznek le Szegedre a parlamenti vizsgáló bizottság tagjai, hogy 3-án Tápén és 4-én Algyón kihallgassák a tanukat. Megérkezésükkor fognak határozni az Enyedi-párti kortések kérvénye fölött, hogy kihallgassák-e még a 300 választót Dorosmán. A legjobb volna a kerület becsülete érdekében, ha kihallgatnák. Legalább kitűnne, hogy a Kelemen-párt a legtisztább eszközökkel dolgozott a múlt választáson és hogy semmi ok fenn nem forgott a kerület népének meghurcolására.

— **Az alvó főszolgabíró.** A dorosmai orvos elleni följelentések ott hevernek a dorosmai főszolgabíró asztalán és mindeddig semmi hír arról, hogy a vizsgálatot dr. Buda (Beck) Nándor ellen megindította volna, pedig egész sereg kötelességmulasztással, hanyagsággal, engedetlenséggel, visszaéléssel, zsarolással van vádolva. Herglótz István főszolgabíró, úgy látszik, nemcsak a nyarat aludta át, hanem még most is a fölére fekszik, hogy ne hallja a panaszoikat. Vajjon mikor szandékozik fölébredni mély álmaiból? Vagy bevárja, míg a följelentések a belügyi kormánytól is leérkeznek? No akkor neki is melege lesz.

— Tanyai tanítóink kérelme.

A tanyai tanítók még a múlt esztendőben kérvényt intéztek a tanácshoz, hogy a hittan tanításáért, amire nem is lehet kötelezni a tanítókat, mert a hittan tanítása teljesen a lelkészekre tartozik, — külön díjazásban részesítse őket. Eddig is csak szivességből tanították a hittant, mert szükséges voltát belátták, a város azonban nem kívánhatja ezt tőlük, az amugy is gyöngén fizetett tanítóktól, ingyen. A kérvény sorsáról azonban hallgat krónika. Valószínűleg elakadt valamelyik tekintetes ur poros fiókjában. Vajjon mikor kerül onnan elő? Megéri-e azt az időt a mostani tanítói kar?

— **Horgos az orvosa ellen.** Hogy milyen nagy az elkeseredés Buda (Beck) Nándor községi orvos ellen, az is mutatja, hogy a horgosi nép még nagy áldozatokat is képes hozni, csak hogy eltávolítsa a községből ezt a gyűlölt alakot. A lakosság ugyanis, mint értesülünk, harmincz tagu küldöttséget meneszt Széll Kálmán kormányelnökhöz és Gullner Gyula államtitkárhoz, hogy rögtön orvoslást nyerjenek sérelmeik, mert a község népe nem hajlandó tovább tűrni az orvos visszaéléseit.

— Köszönnek az éroz-Kossuthnak.

Ha a Klauzál-téri Kossuth-szobor előtt valaki megfigyeli a járó-kelöket, látni fogja, hogy igen

sokan kalapot emelnek a szobor előtt, ha arra járnak. A pusztaszeri Árpád-egyesület tagjai kezdék e szép és követésre méltó szokást, amely hamarosan el fog terjedni a nép közt is. Illik is, hogy kalapot emeljen minden magyar a szabadság oltára előtt.

— **Villamos vasut-hálózat** Igen életre való terv vár a megvalósulásra. Arról van szó, hogy Szegedről villamos vasutat építsenek Szatymazig, vagy Felsőközpontig. A villamos ériné Dorosma városát, egyik szárnya pedig a dorosmai fürdőbe vezetne. A villamos vonal hossza 21 kilométer. Az előmunkálati engedélyért már folyamodtak Jeney Mihály mérnök, dr. Dobay Gyula és Pongrácz Mihály. Mi magunk részéről csak azt óhajtanók, ha ez a villamos vasut, amely kétségkívül nagy jövedelmezőségre számíthat, a közúti vasúttal nyerne összeköttetést. Ez nemcsak az utazó közönségre nézve volna kényelmes, hanem az építőkre nézve is gazdaságosabb. Először is nem kellene két villanytelepet, két állomásházat építeni, a központi igazgatás se lenne kétszeres, a kezelő személyzet is kevesebb lenne. Ily módon a két társaság minden évben mintegy 50 000 koronát takaríthatna meg. Kívánatos volna, hogy a tervezők ily irányban oldanak meg városunk ezen felette fontos közforgalmi kérdését.

— **Igyünk Boholti vizet!** A legolcsóbb és legégségesebb ásványvíz az erdélyi Boholti-víz. Olcsóbb a szódánál és a legelső orvosi szaktekintélyek gyógyvizként ajánlják. A szegedi főraktár kezelőség lapunkban közölt hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

— **Első szegedi forgalmi iroda.** Igen életrevaló és hézagpótló vállalkozás volt Szegeden „forgalmi iroda” létesítése. A lapunk mai számában közölt hírdetésre külön is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Irodalom, művészet.

Az irodalom kapczabetyárjai. A főváros valósággal a melegágya az irodalmi kalózoknak, a kik kövön nyomotj zöldségekkel árasztják el a vidéki sajtót. A vidéki hírlapírás alacsony színvonalát mutatja azonban, hogy még akadnak oly hülye szerkesztők, akik az irodalom kapczabetyárjainak fölülnek. A legújabb kövön nyomott zöldséget ma vettük kézhez. Az új vállalat a „Modern Irányadó” címet viseli. A vidéki hetilapok potom 30 koronát fizetnek csak e kövön nyomott sületlenségekért. A kapczabetyárkodás mindjárt az elején kiteszik. A nem rég elhalt jeles költőnk, Inczedy László egyik versét közli „Az ősz” címen. Föléje van firkantva, — husz sor. A lap fején a figyelmeztetés, hogy „nem előfizetőknek minden sor közlése — egy korona”. Hallatlan pimaszság kell az ilyesmihez. Tehát az Inczedy 20 soros versének a közlése 20 koronájába kerül annak a lapnak, amely nem fizet elő erre a hitvány könyvomatásra. Ha száz nem előfizető közli le, akkor 2000 korona jövedelemre tennének szert a „Modern Irányadó” kapczabetyárjai. Hej! ha Inczedy szegény 20 koronát kapott volna egy-egy verséért, nem halt volna el olyan korán. No de majd adunk mi olyan modern irányt az új irodalmi kapczabetyár-czégnek, hogy elmegy a kedvük a kalozkodástól... A vidéki laptszakat eleve is figyelmeztetjük, hogy minden valamire való közleménye az új kövön nyomottnak, — lopott dolog. Ha tehát bármit at akarnak venni belőle, bátran tehetik azt. A fizetést bízzák a nagyharangra.

Színésziskola Szegeden. Ismét kísért e terv, melynek megvalósítása nem is volna lehetetlenség, sőt a színigazgatónak egyenesen hasznára válna, ha e terv megvalósítását maga venné a kezébe. Szegeden sok jeles tanerő akadna, akik elsőrangúvá tudnák emelni a színésziskolát a fővárosiakkal szemben is. A gyakorlatot pedig a növénydekek a színpadon sajátíthatnák el. A színészethez tóduló selejtes elemek helyébe a kezdők foglalnák el és így alapos képzettségű segédszemélyzettel láthatná el ezen intézet a vidéki színészetet, amelyet az sajnos nélkülözni kénytelen. Különbön ha anyagi szempontból vizsgáljuk a dolgot, ami szintén nem mellékes, a színésziskola anyagilag is hasznahajtó vállalkozás lenne.

Az új szintársulat. Az előleges szintársulati jelentést elolvastuk. A szintársulatnak tényleg igen sok értékes tagja van, akik közül

többet már régóta előnyösen ösmer a szegedi közönség. Az új darabok száma is meglehetősen, de a bejelentettek korántsem ígérnek oly sokat. Igen sok darab meg fog bukni itt, némelyik a harmadik előadást sem éri meg. A fiatal színigazgató rövid idő alatt tapasztalni fogja, hogy Szegeden finom érzésű színházlátogató közönség van, amelynek az izlése nem vesz be mindent, mint a vásárhelyi zóna-előadások közönsége. Mi, akik rokonszenvvel viseltetünk dr. Janovics Jenő személye és társulata iránt, bár őt is csak vállalkozónak tekintjük, mint elődeit, mégis azt a jó tanácsot adjuk neki, hogy becstülje meg Szeged város nemes áldozatkészségét azzal, hogy emelje ki a színházat a közönséges mulatóhelyek sorából és adjon inkább neki, hacsak paranyi részben is, kulturintézeti jelleget. Szeged irodalmi körei és művelt közönsége nem lesz érte haláttalan, mert híryje meg, mi inkább a társulat tagjainak művészetét szeretjük látni, mint a hölgyek lab-szárait.

Malthus magyar nyelven. Malthus T. Róbert tanulmánya a népesedés törvényéről egyike azoknak a munkáknak, a melyek a tudományos haladás utjelzői és a melyekről legalább nagy általánosságban minden művelt ember hallott. Éppen úgy, a mint Smith Ádám, vagy Darwin, Kant vagy Marx munkáiról min-karól mindenki némi ismerettel bír, a ki műveltségre számot tart, úgy Malthus népesedési törvénye is azok közé a tudományos kérdések közé tartozik, a melyekről nap nap után történik említés. S így az akadémia nemzetgazdasági bizottsága kétségtelenül hasznos szolgálatot tett, a midőn a nemzetgazdaságtan e klasszikusát a magyar olvasó közönségnek is hozzáférhetővé tette Malthus munkájának körüllegész tudományos irodalom támadt és az érdeklődés, a melyet keltett az idők folyamán nem csökkent és éppen napjainkban ismét a legnagyobb erővel ujult meg. Legújában a német szocialista irodalom intézett heves támadást Malthus híres tétele ellen, hogy a népesség természetes szaporodása gyorsabb, mint az élelmiszerek szaporodása és hogy ennek folytán, ha a népesség szaporodásának gátat nem vetünk, szükség képen nyomorok betegségek és a túlnépesség elpusztulásának kell bekövetkeznie. A szocializmus ezzel szemben arra az optimista álláspontra helyezkezik, hogy a népsűrűség fokozódása már magában véve létrehozza a kultúra és ezzel együtt a létfontosság eszközeinek oly fokozódását, amely a beállott népszaporulat ellátására elegendő. E kontroverzia ismét friss aktualitást ad Malthus művének, a melyről köztudomású, hogy a darvinizmus előfutárának is tekintendő. Maga Darwin írja, hogy törvényét Malthus tanulmányozásának köszönheti. A fordítás jóvoltáért György Endre kezkesedik A 623 oldalra terjedő kötetet a jönevű Politzer Zsigmond és fia budapesti cég 6 koronáért bocsátotta forgalomba.

Nyiltér.*

Adj a tótnak szállást.

Jó tett helyébe jót ne varj, — mondja a példabeszéd. Így történt velem is. Kenderesi Sz. Pál alsóvárosi asztalos, boltos, korcsmáros és házi ur az, akinek én szállást adtam és — ki-vert belőle.

Ez az ember a víz előtt házasodott bele a feleségem családjába. Teljesen vagyontalan asztaloslegény volt ő, akinek én szereztem állást és juttattam megélhetéshez előbb Orosházán, majd az árvíz után Szegeden. Már akkor vagyonos polgár voltam és az én befolyásom és pénzem juttatta családjával együtt a megélhetéshez. Sok-sok száz forintot adtam neki, mikor inségben volt. Később jobbra fordult a sorsa és emeletes házat épített.

Mi lett a hála mindezért? Rászedett engem. Vagyonomból kiforgatott, családi boldogságomra tört, sőt még a megélhetéstől is megfosztott, a mit ő úgy nevez, bírói hatalommal.

* E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Ezrekért voltam érte kezes, utóbb ő is értem, mivel 18 000 forintnyi követelésemet kétséssé vált. De én senkit nem egzekváltam. De bezzeg engem igen. Dugonics-téri értékes házam úgy került a szintén víz után idevetődött Vészi József kezére.

Miután üzletemet átadtam fiamnak, 190 forint tartozásomra, a melyért Kenderesi volt a kezes, fiamat jelentettem be, nehogy rossz szándékot forraljon ellenem. Még 6—700 forint értékű rézárút is átadtam zalogul. Két év alatt részletekben lefizettem az adóságot, amiről zalogul adtam rézműves tárgyaimat és vett szerződést kötöttem. A szerződés megkötése után másnap Kenderesi felesége elment a fiam lakására és kétszer annyi portékát vitt el, mint amennyit a szerződésben kikötöttem. Boldogult nóm 120 forintos tükrét pedig maga Kenderesi vitte el ötödmagával és még ő illetett meggyalázó szavakkal. Vén rablónak, betyárnak nevezett. Szegény nóm elméje teljesen elborult a sok cudarság lattára.

De még ezzel sem elégedett meg e gonosz lelkű ember. Még rézműves szerszámait is lefoglaltatta, de nem merté elvinni, mert kijelenttem, hogy amíg élek, addig nem viszi el. Egy évre rá az 1200 forintnál is többet érő tárgyakat elárvereztette. Erre ügyvédnek adtam át a dolgot, de az elhanyagolta ügyemet. Így az én aranyos sógorom, aki nekem köszönheti mindenét, miután mindenemtől kifosztott, a koldustársisnyát akasztotta a nyakamba.

De azért még most is üldöz. Megrágalmaz mindenfelé, névtelen leveleket írkal. Mikor Szegedre jött, mindenféle frivol rajzolatokat készített és azokat most reám fogta. A véletlen folytán megszabadult ugyan a hamis eskü miatti büntetéstől és most már azt képzeli, neki minden szabad.

Azért lépek hát a nyilvánosság elé és felhívom, hogy bújjon ki az ármányos homályból és cáfolja meg állításaimat.

Hunter János,
rézműves-mester.

Innen-onnan.

(Az eredménytelen tanítás.)

Az egyik közeli község tanítója ellen, akivel ellenzéki, azon a czímen indítottak fegyvervizsgálatot, hogy eredménytelenül tanított. Nem tagadta a tanító sem, de így védekezett:

— Az iskolai év elején folyt le a választás. A gyerekek nem jöttek iskolába, mert fölfogadták őket 40 fillérért éljenzni a kormányparti jelöltet. A gyerekeket rogyásig tömték bürgepaprikással és borral-pálinkával itatták, úgy hogy teljesen elhülyültek, akárcsak apáik, akik a jobbpartra szavaztak...

Ebben a dologban az a szomorú, hogy megtörtént...

(Sebők és Kossuth.)

Sebők Mihály és Kossuth Lajos — hogy kerül össze ez a két név, kérde az ember. Nagyon egyszerűen. Sebők kinyomatta 100.000 példányban a szegedi Kossuth szoborhü mását és ingyen osztogatta mindenkinek, aki boltjába lép, hogy mindenkinek legyen Kossuth-képe. A kép hátán a következő versike hirdeti Sebők hazafias cselekedetét:

Kossuth Lajos szobra
Tekint le reátok,
Tudjátok, ki volt ő:
Az edes apátok.

Hogyha imádkozni
Tanul kis cselédtek,
Szent nevét belőle
Ki ne felejsétek.

Ezt a kis emléket
Sebők Mihály adja,
Hogy képen Kossuthot
Mindenki láthassa.

Éljen a haza!

Azóta egész népvándorlás van Sebők Mihály Széchenyi-téri üzlete előtt.

(Sommer Bandi grófja.)

Sommer Bandi, aki zenei életünket fél szemmel is éber figyelemmel kíséri, tudvalevőleg

a zenenevelés államosítása mellett röpiratot irt és azt gróf Szapáry Pálnak ajánlotta. Irt is neki levelet és azóta minden nap ott várja a posta előtt a pénzes levélhordót.

Tudja már mindenki ezt és ugyancsak ugrasztják is a Szapáry Pali nevével. A minap is fölizgatták vele.

— Találkoztam Szapáry Pállal — mondta neki egyik ösmerőse.

— Hol? kérdezte Sommer Bandi izgatottan.

— Az utcán, a Tisza előtt.

Sommer Bandi rohant a Tiszába.

— Ide szállt Szapáry gróf? — kérdezte.

— Nem — mondta a pinczér

Sommer rohant tovább az Európába, a a Profétába, sőt még a feketesasba is, ahol Ádám Ödön, a mint megtudta, hogy Szapáry Pál gróf esetleg hozzá szállhat, rohant a zálogházba a diszmagyarért, hogy méltóképp fogadhassa magas vendégét. De hiába, Szapáry nem jött sőt nem is fog jönni, mert mióta megtudta hogy mily epedten várja Bandi koma, elbujdosot a külföldre . . .

(Tergina birtokot vesz.)

Tergina tanfelügyelő szörnyen kívánja már a nyugalmat. Arra mutat az is, hogy birtokot akar vásárolni. Már alkuszik is a Krausz-féle sándorfalvi birtokra.

Beatus ille, qui procul negotiis . . . az édes nyugdíjat élvez, gondolja ő. A sok herceze-után rá is fér a pihenés.

(Huszár és a baka.)

Csufolódik a huszár a lóhátról a bakával a nagygyakorlat után.

— Te pocstakerülő, te marhakocsin mész haza, én pedig uri lovamon.

Visszavág a baka.

— Mire te hazaérsz, mög a lovad mög-puczolod, addig én rá is unok a szeretődre . . .

(Az öreg Gedó János)

Az öreg Gedó János Szeged városának egyik legöregebb polgára. Fiatal korában hajókodott a szöke Tiszán, késő öregségét nyugalomban tölti. A nyugdíjat emberséges munkájával szerezte az öreg. Ott lakik most a régi patriciusok utcájában, a Dugonics-utcán.

Szeret emlékezni a régi jó időkről a fiatalabb ivadéknak, de azért két pohár bort alig hörpint föl, már is igyekszik hazafelé.

— Mért siet úgy Gedó bácsi? — kérdik tőle.

— Hamis az asszony fiaim — mondja.

Hiába, az öreg ma is félti a menyecskét, pedig már tul vannak az aranylakodalmon.

Cs. és kir. szabadalmazott

Pálfy-féle

rózsapaprika

válogatott hüvelyekben előállítva

szép színű, nem erős.

Mintát, árjegyzéket bérmentve küldünk.

Kisebb megrendeléseket is elfogadunk s gyorsan és pontosan szállítunk.

Hamisítványok kiküldése végett kérjük vevőinket, megrendeléseiket közvetlen gyárunkhoz intézni.

Pálfy-testvérek Szegeden,

gépműhely és vasöntöde,
cs. és kir. szab. paprikagyár.

Törlesztéses jelzálogkölcsonöket

földbirtokra 4%—4^{1/2}% kamatra megfelelő tőketörlesztéssel 50 évig terjedhető visszafizetés mellett előleges költség nélkül gyorsan eszközöl

HALMI MÖR

bank- és jelzálogkölcson üzlete

SZEGEDEN, Tisza Lajos körut 27.

Föld-eladás.

Szeged város közelében, a kőterközi dűlőben, közvetlen a nagyváradi műút mellett fekszik mintegy 32 (1200 öles) hold föld.

Továbbá átadandó egy **Baktóiban fekvő 25 (1600 öles) hold városi bérföld.**

Tudakozódhatni lehet Szegeden, **Árpád-utca 3. szám a. Felmayer Lajosnál.**

Egyéves önkéntesi egyenruhák

a legjobb kivitelben és legolcsóbb árak mellett készülnek

Nemes L. és társa

egyenruházati intézetében

Klauzál-utca. Szegeden. Klauzál-utca.

LENGYEL LÖRINCZ

cs. és kir. udvari butorgyáros

Ujonnán, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezet butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a

Boholti-forrás

gyógyhatású ásványvizének főraktárát Szeged és vidéke részére átvettem s az a t. közönség rendelkezésére áll. A

Boholti-ásványviz

kitűnő összetételénél fogva nemcsak mint **gyógyviz** is igen ajánlható, hanem mint igen kellemes élvezeti víz, szénsavdus tartalmánál fogva **borral** vagy **szörppel** keverve igen kellemes s mint ilyennek, egy család asztaláról sem szabad hiányoznia. A

Boholti-viz

naponta házhoz szállítva:

2 literes üvegekben üvegenként 18 kr.
1 " " " " 11 kr.

Tisztelettel

Pálfy Antal Szeged, Attila-utca 8. sz.

Megrendeléseket elfogad **Kálmán Zsigmond** szállító ur is **Bocskay-u. 9. sz.**
Telefon-szám 402.

Bankegyesület, mint szövetség Szegeden.

III-ik évtársulatára a mai naptól kezdve elfogad **üzletrész-jegyzést.** A bankkegyesületi tagok üzletrészenként 1 korona felvételi díjat fizetnek a tartalék-alap javára. Egy üzletrész értéke 312 korona értékkel képvisel, mely összeg hat éven át **heti egy koronával** fizethető le.

A Bankkegyesület tagjai befizetéseik arányában részesülnek az intézet jövedelmében, mely hat évenként lesz kifizetve.

A Bankkegyesület birtokában lévő értékes sorsjegyek nélküli nyerceményekben a szövetségi tagok befizetéseik arányában részesek.

A Bankkegyesület tagjai az intézetnél felveendő kölcsönöket váltóra, kötelezvényre vagy betáblázásra 11-ik helyen is a heti egy koronás üzletrész-befizetésekkel letölteszthetik. A kölcsöntöke külön visszafizetése nem követeltetik, ellenben az üzletrész-befizetéssel járandó jövedelem sokkal olcsóbbá teszi a kölcsönt más természetű kölcsönöknél. A bankkegyesület tagjai a heti egy koronás befizetéssel önmagukat takarékoskosságra ösztönzik és mindenki könnyen vagyont gyűjthet magának, mely állandóan gyümölcsözik.

A Bankkegyesület kölcsönei különös előnyöket nyújtanak a könnyű visszafizetési módozattal, kereskedőknek, iparosok, mezőgazdák, köz- és magánhivatalnokoknak hitel igényeik kielégítésére.

A bankkegyesület hivatalos helyiségében (Erdélyi-Deutsch-féle palota, a Kass-kávéházzal szemben) ugy **üzletrészek jegyzése,** valamint mindennemű ügylethez névze felvilágosítás nyerhető a hivatalos órákban déltől 9 órától 1 óráig.

A Bankkegyesület mint szövetség igazgatósága.

Megkezdődött a Vadászat!

Dusan felszerelt fegyver-raktáramra felhívom a vadász-sport híveinek figyelmét. Fegyvereim kitűnően hordanak és a legújabb szerkezetűek. — Kérem dusan felszerelt fegyver-raktárom megtekintését.

Tisztelettel
Sebők Mihály
SZEGED, Széchenyi-tér, Jerney-ház.

